

Sygn. akt II CKN 185/97

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Dnia 5 czerwca 1997 r.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - Cz. Żuławska (spraw.)

Sędziowie: SN - M. Kocon

SN - M. Słoniewski

Protokolant: P. Malczewski

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 1997 r.

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości [...] „P.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko W. M. i K. O.

o zapłatę

na skutek kasacji pozwanego K. O.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 19 listopada 1996 r., sygn. akt I ACa [...]

**kasację oddala i zasądza od pozwanego K. O. na rzecz powoda
kwotę 1.000 zł (słownie: jeden tysiąc) tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

U Z A S A D N I E N I E

Przedmiotem sporu między powodowym Syndykiem Masy Upadłości [...] „P.” Spółka z o.o. w S. a dwoma poręczycielami wekslowymi, pozwanymi: W. M. i K. O. - była zapłata kwoty 24.592,07 zł z czterech weksli, wystawionych przez wspólników spółki cywilnej, i poręczonych in blanco przez pozwanych na zabezpieczenie zapłaty należności za sprzedaż tarcicy przez [...] „P.”.

Sąd Wojewódzki zasądził od pozwanego W. M. kwotę 4.592,07 zł (z dwu weksli) i od pozwanego K. O. kwotę 20.000 zł (z dwu innych weksli).

Każdy z pozwanych wniósł apelację, jednakże Sąd Apelacyjny obydwie apelacje oddalił.

Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego kasację wniósł pełnomocnik pozwanego K. O., opierając ją na I podstawie kasacyjnej, a w szczególności zarzucając naruszenie art. 17 Prawa wekslowego. Postępowanie kasacyjne zatem należało ograniczyć do jednego tylko pozwanego, K. O. i do jednego tylko zarzutu.

W sprawie ustalony został następujący stan faktyczny:

Na podstawie umowy sprzedaży zawartej w dniu 6.3.1991 między sprzedawcą [...] „P.” a kupującym [...] „X.” s.c. ta ostatnia zobowiązana była zapłacić cenę w kwocie 561.483.337 zł w uzgodnionym szczegółowo systemie rat - nie później jednak, niż do dnia 31.8.1991. Na zabezpieczenie zapłaty kupujący wręczył powodowemu sprzedawcy cztery weksle gwarancyjne tj. blankiety wekslowe podpisane przez kupującego i dwu żyrantów, będących w niniejszej sprawie pozwanymi. Wekslowa deklaracja poręczycielska nie została przy tym sporządzona.

Wobec częściowej jedynie zapłaty ceny powód wypełnił wspomniane wyżej blankiety wekslowe, przedstawiając dwa z nich, na łączną kwotę

20.000 zł, pozwanemu K. O., który odmówił zapłaty, wobec czego powód wszczął postępowanie wekslowe.

Zarzut wnoszącego kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego, oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Wojewódzkiego, który uwzględnił żądanie pozwu, opiera się na twierdzeniu, że pozwany poręczyciel został wprowadzony w błąd przez wystawcę weksli, który zapewnił ich, że weksle (blankiety wekslowe) będą wypełnione na kwotę nie wyższą, niż 400-500 zł, chociaż wiedział o tym, że zobowiązanie wyraża się inną, znacznie wyższą kwotą. Na tę właśnie okoliczność, tj. działanie w błędzie przy podpisywaniu avalu, powołał się pozwany K. O., wskazując na art. 17 Prawa wekslowego, jako na podstawę prawną swego zarzutu. Zgodnie z tym przepisem osoby, przeciw którym dochodzi się praw z weksla, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut oparty na art. 17 Prawa wekslowego jest chybiony z tej przede wszystkim przyczyny, że przepis ten normuje sytuację, w której posiadaczem weksla jest indosatariusz, chodzi zatem o tzw. weksel w obiegu. Wskazuje na to zarówno treść tego przepisu, a w szczególności zwrot: „chyba, że posiadacz nabywając weksel (...)”, jak i jego wykładnia systematyczna, przepis ten bowiem znajduje się w Dziale II zatytułowanym „Indos” i regulującym obieg weksla. Tymczasem powodem w niniejszym sporze jest remitent będący pierwszym wierzycielem wekslowym, same zaś weksle nigdy nie były indosowane.

Przez udzielenie poręczenia wekslowego nawiązuje się stosunek wekslowy między poręczycielem a remitentem, a nie między poręczycielem a poręczonym (wystawcą) tych ostatnich łączy natomiast stosunek cywilnoprawny, w ramach którego dojść może do rozliczeń.

Odpowiedzialność jednakże wekslowa poręczyciela wobec posiadacza weksla jest odpowiedzialnością samodzielną a ściślej mówiąc, ma jedynie dwa rysy akcesoryjności: jeden polega na tym, że zależy ona od istnienia tylko formalnie ważnego podpisu głównego dłużnika wekslowego (którym w niniejszej sprawie jest wystawca), drugi zaś na tym, że zobowiązanie poręczyciela wekslowego zależy od istnienia zobowiązania poręczonego, granic tego zobowiązania i warunków odpowiedzialności poręczonego (którym w niniejszej sprawie także jest wystawca). Ponieważ w żadnej z tych kwestii nie został podniesiony przez pozwanego zarzut, jego zobowiązanie wekslowe jest bezdyskusyjne, charakter abstrakcyjny bowiem tego zobowiązania wyłącza zarzuty ze stosunku podstawowego (jakich zresztą również kasacja nie podnosi).

Wysunięte w kasacji stwierdzenie, że gdyby pozwany w chwili podpisywania avalu (poręczenia wekslowego) „znał rzeczywistą wysokość zobowiązania, to z całą pewnością do stosownego poręczenia by nie doszło” - nie może mieć żadnego znaczenia w stosunku wekslowym właśnie z uwagi na abstrakcyjność weksla. Również fakt, że w sprawie chodziło o tzw. weksle in blanco, to znaczy, że pozwany podpisał niewypełnione blankiety wekslowe, w żadnym stopniu nie wpływa na odpowiedzialność wekslową pozwanego, póki nie udowodni on, że wypełnienie weksli nastąpiło sprzecznie z wekslową deklaracją poręczycielską (umowę, jaka musiałaby być zawarta z udziałem pozwanego).

W tym stanie rzeczy kasacja, jako nie mająca usprawiedliwionych podstaw, podlegała oddaleniu (art. 393¹² kpc).

aw

jb.